

Kıbrıs'ın düşündürdükleri

Yazan:
Prof. M. Tayyib GÖKBİLGİN

Milli hasletlerimiz, tarihçe müsellemler askerlik gücümüz, tarihimizin verdiği gurur ne kadar müsait ve elverişli olursa olsun, çok defa milletlerarası münasebetlerde ve özellikle Kıbrıs sorununda haklarımızı korumakta ve savunmakta bir çok güçlüklerle karşılaşmaktayız.

15 Kasımda başlayan Kıbrıs buhranı üç hafta sonra, bir çözüm şekline girmek üzere. Bu süre içinde bütün milletçe tarihimizin müstesna anlarına özel bir heyecan ve milli hassasiyet içinde yaşadık ve olayları büyük bir dikkat ile bazan ciddi bir kaygı, bazan da tatmin edilmek ihtiyacında bulunan bir kısım ulusal özelemlerimizin gerçekleşmesi istikametinde bir duyguya kapılarak izledik. Bugün bir çözüm şekline bağlanmış görünen Kıbrıs sorunu ne dereceye kadar tatminkardır? Bunu şimdiden kestirmek güçtür. Ancak bilinen şey, Kıbrıs'taki son jenosit olayını takiben yetkili ve sorumlu makamların inisyatifi daima ellerinde bulundurabildikleri hakkında ciddi endişelerin mevcudiyeti, muhtemel kararsızlıklar ve kısaca eşref saatin kaçırılmış olduğu intibadır. Buhran başladığı sırada yeniden otuz masum Türkün kanını akıtanlara, artık, bu cüret ve küstahlıklarının cezalarını, ahdi haklara da dayanarak, en ağır şekilde ödetmek yolunun tutulacağı Türk kamuoyuna ve bütün dünyaya ilan edildiği halde, sonradan, barışı kurtarmak arzusu ile de olsa, hareketsiz kalmanın ve "tehdidini ikaa kaadir" bir tutumdan uzak bulunmanın nedenleri üzerinde uzun uzun düşünmek bütün Türk aydınları ve özellikle Türk tarihçileri için, bugün, bir ödev niteliğini arzuetmektedir.

Kıbrıs sorununun nihai çözümlenmesi değil de buhranın atlatılması söz konusu idi diyenler ve bugünkü neticeyi iyimserlikle karşılayanlar çoktur. Biz aslında bu görüşe katılmamakla beraber, bu meselenin tek başına ele alınabileceğine ve başka hayati sorunlar ile hiç bir ilişkisi olmayacağına inanmıyoruz. Onbeş yıldır gelip - geçen yetkili ve sorumlu hükümetler, iktidarlar bu işi hep siyasetle, kiyasetle idare etmek ve çözümlenmek istemişler, tedbirlerini buna göre ayarlamışlardı. Gerçi, "hazır ol cenge eğer istersen sulh-u-salah" parolasına da sadık kaldıklarını göstermeye önem vermişler, bu davranışlarını isbatlamaya yönelik bazı hareketlerde de bulunmuşlardı. Ancak, bütün bu iyi niyet ve gösteriler davanın, Kıbrıs sorununun halline maalesef yetmemiş, Türk kamu oyu asla tatmin edilememiştir.

Atatürk ruhuna ihtiyaç

Şimdi, Kıbrıs sorunu ile Ulusal Kurtuluş Mücadelemizi hatırlatan yeni bir durumun meydana geldiğinden söz edilmektedir. Yani, Mustafa Kemal'in her sahada izlediği milli siyasetin ve Atatürk ruhunun tekrar vatan sathına ve Türk kamu oyununda hakim olmasının gerekliliği ve zarureti üzerinde durulmaktadır. Bu görüşte büyük ölçüde bir gerçek payının bulunduğunun biz de saklamayacağız.

Son yıllarda ve özellikle XX. yüzyılda Türk tarihinin, batı ilim ve tekniği ile birlikte emperyalist ve çıkarıcı devletlerin bariz üstünlükleri karşısında, gösterdiği olumsuz tezahürler ve Türk Milletinin uğradığı felaketler ve acı kayıplar, Ulusal Kurtuluş Savaşı, Mustafa Kemal ruhu ve Atatürk devrimleri ile sona ermiş görünürken içteki ekonomik ve sosyal problemler, dıştan da bu gibi gaileler toplumumuzu derinden etkilemekte ve bizleri geleceğimiz hakkında topyekün bir muhasebe yapmaya zorlamaktadır.

Cumhuriyetin ilanından beri tam 45 sene geçti. Bu süre içinde nüfusumuz 12 milyondan 32 milyona yükseldi. Fakat, acaba, Atatürk'ün bundan çeyrek asır önce işaret ettiği "çağdaş uygarlık seviyesinin üstüne çıkmak" umdesinin gerçekleşmesine ne dereceye kadar çaba harlandı ve bu seviyeye göre bugün durumumuz nedir? Bu noktada, öyle sanıyorum ki, hiç de öğünülecek ve gurur duyulacak bir hal ve vaziyette görünmüyoruz, Bütün kalkınma, refah edebiyatına, politikacıların, özellikle, iktidara sahip olanların zaman zaman çok mübalağalı iddialarına rağmen, tüm Türk toplumunun sosyal ve ekonomik durumunda, sanayide, ilim ve teknikte umut verici ve gönül açıcı bir ortamda bulunduğumuz söylenemez. "Nispi salah" formülüne sarılarak 45 yıl öncesine göre bir ilerleme yaptığımızı ileri sürecekler olsa bile, çağımızda, terakki ve refah gibi kavramlar daima kalkınmasını yapmış, endüstrisini kurmuş memleketlerde, hatta, bir vakitler aynı paralelde bulunmuş komşu ülkelerle kıyaslamalar yapmak suretiyle değerlendirilebilir. Kaldı ki, Atatürk ilkeleri mutlak devrimci tutumu hedef almış, yurdun mamurluğunu da halkın refahını da topyekün ve hızlı bir tempoda geliştirmeyi öngörmüştür. Mustafa Kemal, milli istiklal derken her çeşit bağımsızlığı, ekonomik, sosyal ve kültürel sahalarda tamamen milli ölçülere ve şartlara, fakat, muasır medeniyet icaplarına göre bir yükselmeyi kasetmişti. Geçen 45 sene zarfında bu hedefleri büyük ölçüde gerçekleştiremediğimiz, milli gelir hasılasını önemli bir şekilde yükseltmediğimiz, her sahada yabancı desteğine muhtaç olduğumuz inancını benimsediğimiz için bugün hala az gelişmiş, geri kalmış memleketler safında görünmekteyiz.

Çeşitli sorunlar

Milli hasletlerimiz, tarihçe müsellemlenmiş olan askerlik gücümüz, tarihimizin verdiği gurur ne kadar müsait ve elverişli olursa olsun, çok defa milletlerarası münasebetlerde ve özellikle Kıbrıs sorununda haklarımızı ve milli menfaatlerimizi korumakta ve savunmakta bir çok güçlüklerle karşılaşmaktayız. Bunun gerçek nedenleri nasıl izah edilebilir? Bu nedenleri anlamaya çalıştığımız zaman karşımıza çeşitli sorunlar çıkmaktadır. Her şeyden önce, Türkiye'yi kendi kendine yetecek güce sahip kılmak, sonra da, hareket ve kararlarında tamamen serbest bağımsız, hak ve menfaatlerini herhangi bir yabancı devletin yardımına muhtaç olmaksızın ve onun etkisi altında kalmaksızın korumaya ve başarı sağlamaya kaadir bir hale getirmek gerektir ki, bunun da toplumda her şahadaki

potansiyelin azami haddine yükselmesi ile mümkün olabileceği açık bir gerçektir. Her çeşit milletlerarası anlaşmalar, bölge savunma tertipleri, münhasıran, Türkiye'nin gerçek çıkarları açısından hesaplanacağı gibi, Atatürk'ün Cumhuriyet Türkiyesinin temeline yerleştirdiği tam ve kamil bir bağımsızlık karakterini de kapsamı ve bu ilkeye sıkı sıkıya bağlanmak icabeder. Diğer yandan, toplumdaki işbirlikçi çıkar zümrelerinin, ya da milli siyaseti zedeleyen ve toplum menfaatlerini özel çıkarlarına feda eden davranışlar içindeki kuruluş ve kişilerin aldatıcı görünüşlerle süslenen gayrimilli hesaplarını milli dava ve meselelerin, geniş halk yığınlarının gerçek hak ve menfaatlerinin üstünde tutacak ve görecek bir tutumda bulunmaları, bu gibi güçlüklerin açık ya da dolaylı bir şekilde hayati sorunlarda söz ve karar sahibi olmaları, ilk planda, önlenmesi gereken, bunun için de milletçe seferber hale gelmesi zorunlu bir durum ve keyfiyettir kanısındayız. Ancak böyle köklü ve topyekün bir zihniyet ve davranış değişikliğidir ki, meselelere en iyi çözüm şekillerinin bulunmasını mümkün kılacaktır.

Atatürk'ün ülküsü

Atatürk'ün ülküsü Cumhuriyet Türkiyesini her bakımdan ve en kısa bir zamanda güçlü yapmak esasına dayanmakta idi. Yurdumuzda, onun ölümünden otuz sene sonra hala cahil, fakir ve yoksul, çağdaş medeniyet nimetlerinden mahrum milyonlarca Türk halkı yaşamakta devam ettikçe, toplumda özel çıkarlarını her şeyin üstünde tutan zümreler ve kişiler - politikacısı, yöneticisi, ticaret ve sanayi sektörü ve aydını ile - hakim kaldıkça, sosyal sınıflarda çalışma ve yaratma ölçü ve derecesine göre değil de artık makbul sayılmayan yollardan ve vasıtalarla sağlanan kazanç ve yaşama şartları arasında çok yerde uçurumlar mevcut oldukça ve düzen daha fazla mutlu azınlık yararına işledikçe, diğer bir çok sorunlar gibi, Kıbrıs sorununu da gönlümüze göre, Türkiye'nin ve Kıbrıs'taki soydaşlarımızın hak ve menfaatleri açısından çözümlenmemiz çok zor görünmektedir. Halbuki, kalkınmış, refahlı ve kaynaklarını 32 milyon Türkün yararına arz etmiş, her türlü potansiyelini azami haddine yükseltmiş Türkiye için Kıbrıs meselesini çözümlenmek çok kolay olacağı gibi, bizim sıcak ilgimizi ve himayemizi bekleyen, kaderin sevkiyle de yabancı boyunduruğu altında ve çaresizlik içinde kalmış olan milyonlarca Türkün (Batı Trakya'da, Bulgaristan'da, Yugoslavya'da ya da başka ülkelerde) insanlık ve azınlık haklarını ve menfaatlerini aramak ve sağlamak, onların üzerine de anavatan olarak kanat germek imkan altına girebilecektir. Bu bir ütopi değil Atatürk'ün hepimize bir vedası idi. Bunun için acaba, Sayın İnönü'nün bir münasebetle söylediği "yeni bir dünya kurulur, Türkiye'de orada yerini bulur" sözünün gerçekleşmesini mi beklemek gerekiyor?